

مهارت‌های زبانی آن‌ها کمک می‌کند و به آن‌ها امکان می‌دهد از طریق گفت‌وگو، بازی‌های خلاقانه، کارهای هنری و نوشتن، مهارت‌های زبانی خود را رشد دهند.

زبان مورد استفاده در داستان از اهمیت بسیار برخوردار است. بچه‌ها تمام کلمات، عبارات و عناصر داستانی را که می‌شنوند، به ذهن می‌سپارند و در صحبت‌های خود به کار می‌گیرند. به همین خاطر، کتاب‌های داستان می‌توانند منبعی از کلمات زیبا باشند. حتی داستان‌های ساده نیز از این قاعده مستثنا نیستند. داستان‌ها باید به دقت انتخاب شوند تا برنامه‌ی ادبی هماهنگی را ارائه کنند.

لازم است داستان‌هایی که در دوره‌ی ابتدایی به کار می‌روند، به لحاظ نوشتاری زیبا، دقیق و دارای تصاویر مناسب و جذاب باشند، به دانش‌آموزان انگیزه بدهند، آن‌ها را به بحث و گفت‌وگو تشویق و محیطی زنده و فعال ایجاد کنند. کتاب‌ها در رابطه با گسترش چشم‌انداز و جهان خارج از دسترس، اطلاعاتی به مخاطب می‌دهند و به همین خاطر، کتاب‌های داستان آموزگاران باید آموزنده، دقیق و معتبر باشند.

همچنین، لازم است کتاب‌هایی که به دانش‌آموزان داده می‌شوند، توجه آن‌ها را به خود جلب کنند و به آن‌ها انگیزه ببخشند تا مخاطب پس از اتمام خواندن، به جست‌وجوی اطلاعات دیگری نیز برود. آن‌ها می‌توانند اطلاعات مورد نیاز خود را در کتاب‌های راهنما، زندگی‌نامه‌ها، داستان‌های تخیلی و کتاب‌های مصور جست‌وجو کنند. همچنین، بهتر است دانش‌آموزان در حین مطالعه‌ی کتاب، در فعالیت‌های مفید و پربار نیز شرکت کنند تا دانش خود را در زمینه‌ی موضوعی که در حال مطالعه‌ی آن هستند، افزایش دهند.

داستان‌های واقعی و تخیلی کنجکاوی کودکان را تحریک می‌کنند و زمینه‌ی علاقه و دلبستگی را در آن‌ها فراهم می‌کنند. همچنین به یادگیری و بررسی معانی زبان کمک و فعالیت‌های ذهنی را تحریک می‌کنند. تفکر درباره‌ی معانی، درک روابط، یادآوری حوادث و احساسات مشابه، بسط مفاهیم، عمومیت بخشی و تفکر انتزاعی زبان به کار رفته در کتاب‌های داستان، به افزایش دایره‌ی لغات دانش‌آموزان در جهتی مؤثر و خلاق کمک می‌کند. نیاز است زبان به کار رفته در کتاب‌ها دلنشین باشد و در عین حال کتاب‌ها به علاقه‌های کودکان توجه کنند و سرگرم‌کننده

قهرمان تو کیست؟

داستان، اهرم پرورش خلاقیت در دانش‌آموزان

دکتر نیره شاه‌محمدی

لازم است آموزگاران داستان را در فرایند تدریس خود به کار گیرند.

پیشرفت مهارت‌ها

مطالعات انجام شده در زمینه‌ی ادبیات کودکان در محیط مدرسه حاکی از آن است که خواندن داستان برای کودکان، به بهبود و پیشرفت

اشاره

شنیدن داستان برای رشد دادن دانش‌آموز بسیار ضروری است. او از طریق داستان به سرزمین‌های حیرت‌انگیز می‌رود و با مردمان گوناگون آشنا می‌شود. این خود سرآغاز فعال کردن مغز وی برای تفکر کردن است و جرقه‌های خلاقیت را در ذهن او ایجاد می‌کند. با توجه به این رابطه

باشند. داستان‌های خودنوشت کودک با گروه‌های کودکان می‌توانند به صورت نمایش، اجرا و بازخوانی، به بحث گذاشته شوند.

خواندن داستان

هنگامی که آموزگار برای کودکان داستان می‌خواند، آن‌ها را به سفری خیالی می‌برد که در آن تجربیات زبانی، احساسات و دانش خود را از جهان اطرافشان گسترش می‌دهند. لازم است آموزگاران از پیش با کتاب مورد نظر آشنا باشند. لذا بهتر است آن را به منزل ببرند و خواندن آن را با صدای بلند تمرین کنند. محیط کلاس به فضایی نیاز دارد که دانش‌آموزان احساس خوشایندی را در آن تجربه کنند. آموزگاران می‌توانند برای کتاب‌خوانی، دانش‌آموزان را روی قالیچه‌ای بنشانند، طوری که آن‌ها قادر باشند کتاب و معلم را ببینند، و همگی خواندن کتاب را با صدای بلند تمرین کنند.

معمولاً پس از خواندن داستان، بحث شکل می‌گیرد. چنین مباحثی مهارت‌های فکری و زبانی کودکان را رشد می‌دهند. معمولاً معلمان خودشان داستان را برای دانش‌آموزان می‌خوانند، اما گاهی اوقات معاون یا والدین نیز برای این کار داوطلب می‌شوند. هنگامی که بزرگسالان زیادی برای خواندن کتاب پیش‌قدم باشند، می‌توان داستان‌خوانی را در گروه‌های کوچک انجام داد. با افزایش صمیمیت در میان این گروه‌ها، یادگیری زبان نیز ارتقا می‌یابد. می‌توان از کودکان پایه‌های بالاتر ابتدایی نیز خواست تا داستان را برای گروه‌های سنی پایین‌تر بخوانند.

مراحل خواندن کتاب داستان برای دانش‌آموزان

۱. آماده‌سازی محیط: دانش‌آموزان بر کف زمین و نزدیک آموزگار می‌نشینند تا قادر به دیدن نمایش و صفحه‌ی کتاب باشند.
۲. معرفی داستان: معرفی اجمالی و بحث درباره‌ی جلد، عنوان و تجربیات گذشته‌ی مرتبط و سایر اطلاعات در این مرحله صورت می‌گیرد. برای مثال، برای داستان «یک روز برفی»، نوشته‌ی مهدی بهروزی،

فعالیت پیشنهادی زیر را در کلاس اجرا کنید:

چوب الف

یک داستان انتخاب و مراحل گفته شده را برای آن اجرا کنید. سپس از دانش‌آموزان بخواهید فرم زیر را برای آن پر و گزارشی نیز تهیه کنند. موضوع داستان: عنوان داستان:

چه کسی (نویسنده، تصویرساز، شخصیت‌ها و قهرمان اصلی و شخصیت‌های بد داستان چه کسانی هستند؟) کجا (هر مرحله از داستان در کجا اتفاق افتاده است؟) چه وقت (داستان در چه ساعتی از شبانه‌روز یا چه فصلی اتفاق

افتاده است؟) توالی داستان (شروع، نقطه‌ی اوج، نقطه‌ی پایان و مشکل چیست؟) چطور (راه‌حل‌های داستان چیست؟) چرا (آیا داستان دوست‌داشتنی بود، چرا؟ بخش مورد علاقه‌ی آن‌ها در داستان کدام است؟)

علاقه‌ی کتاب شروع می‌شود. این بحث باید حالت و جریانی طبیعی داشته باشد.

۵. فعالیت‌های تکمیلی: پس از آغاز با ادامه‌ی دوباره خواندن یک کتاب، آموزگار می‌تواند فعالیت‌های متناسب با آن را اجرا

پرسش‌های متناسب برای معرفی می‌تواند بدین شکل باشد: «برف مثل چیست؟ چگونه می‌توان آن را حس کرد؟ آیا تاکنون در برف بازی کرده‌اید؟» هدف از معرفی، برانگیختن کودکان برای گوش کردن به قصه است.

کند؛ مانند خواندن مستقل داستان و نوشتن خلاصه‌ی آن. مطالعه‌ی آزاد نیز یکی از مهم‌ترین فعالیت‌هاست، چرا که کودک را بخشی از گروه قرار می‌دهد. کتاب‌های کوچک می‌توانند برای مطالعه‌ی مستقل قابل دسترسی باشند و کودکان را به بازخوانی کتاب‌های مورد علاقه‌شان، تا آنجا که امکان دارد، تشویق کنند. کودکان یاد می‌گیرند که با درگیر شدن در عمل خواندن و مطالعه، می‌توانند بخوانند.

۶. ارزیابی: در طول و پس از تجربه‌ی خواندن، وضعیت پیشرفت هر دانش‌آموز را ارزیابی کنید.

۳. مطالعه و خواندن داستان: آموزگار ابتدا قصه را به منظور خوشایند بودن آن برای دانش‌آموزان می‌خواند. مطالعات متفرقه می‌تواند راهکاری پیشنهادی برای فراگیری خواندن باشد. آموزگاران در حین خواندن متن می‌توانند به لغات مشکل اشاره کنند. برخی آموزگاران ترجیح می‌دهند در دقیق‌تر دیدن آنچه کودک در حال مطالعه‌ی آن است، به او کمک کنند، به واژه‌ها اشاره و کودکان را به مشارکت تشویق کنند. کودکان از تکرار واژه‌های آشنا یا سرودخوانی یا فعالیت‌های دستی آسان و ساده یا افکت‌های صوتی مؤثر لذت می‌برند. زمانی که معلم به واژه‌ها اشاره می‌کند، کودکان صفحه‌ی مربوط را می‌بینند، آن را باور می‌کنند و شناخت ارتباطات نمادهای صوتی و واژگان را شروع می‌کنند.

۴. بحث: پس از شروع خواندن، بحث در مورد تصاویر و شخصیت‌ها یا بخش مورد

منبع
springer, steve, Alexander, Brandy: and persiani, kimberly 2007 The creative Teacher An Encyclopedia of Ideas to Energize Your Curriculum, The McGraw- Hill Companies.